

Урманець І. М.

<https://orcid.org/0009-0004-5442-1350>

Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка

ФРЕЙМІНГ У ВОЄННОМУ ДИСКУРСІ ОНЛАЙН-МЕДІА «LEOPOLIS.NEWS», «ONLINE.UA» ТА «СУМСЬКИЙ КАНАЛ»

Стаття присвячена аналізу медійних фреймів, які використовуються у вітчизняному воєнному медіадискурсі. Дослідження проведено на новинному матеріалі онлайн-медіа «Leopolis.news», «Online.UA» та «Сумський канал» за 2022–2026 роки. У статті визначено близько і дальню периферію концепту «російсько-українська війна», здійснили порівняльний аналіз типових фреймів у 2022 та 2026 роках, на основі яких формується суспільне уявлення про війну в свідомості світової спільноти й українського соціуму зокрема. Актуальність дослідження зумовлена тим, що фреймінг медіадискурсу допомагає виявити комунікативні стратегії, що застосовуються для представлення поняття «війна», включаючи граматичні структури, лексичні вибори та ідеологічні позиції. У статті імплементовано комплекс методів: описовий метод, метод вибірки, метод фреймового аналізу, що дозволив реконструювати семантичні компоненти (фрейми) концепту «російсько-українська війна»; метод контент-аналізу і компаративний метод.

У ході дослідження встановлено, що семантичне ядро концепту «війна» в українському медіадискурсі є інваріантним і включає такі фрейми, як «організоване ведення бойових дій», «постачання зброї», «героїзація військових», «гуманітарна катастрофа», «соціальні виклики», «економічні виклики», «міжнародна консолідація і підтримка», «мирні переговори», «робота ППО», «військова авіація», «стратегія і тактика ведення бойових дій», «Україна – щит Європи», що підтверджує універсальний характер цього концепту незалежно від часових і дискурсивних змін. Автори матеріалів аналізованих онлайн-медіа висвітлюють причинно-наслідкові зв'язки між війною та різними геополітичними явищами, підтверджуючи уявлення про те, що війна є каталізатором нестабільності, а її наслідки виходять за межі безпосереднього театру військових дій. Такі каузативні рамки позиціонують концепт «російсько-українська війна» як автономну силу, що діє незалежно від людського контролю.

Ключові слова: фреймовий аналіз, фрейм, воєнний медіадискурс, стратегічна комунікація, онлайн-медіа, сценарій, фреймова рамка, формування громадської думки.

Постановка проблеми. Війна росії проти України є однією з драматичних подій сучасності й активно висвітлюється у світових медіа. Засоби масової інформації формують сприйняття війни через медійні фрейми та когнітивні метафори, які підкреслюють різні аспекти конфлікту: військові дії, гуманітарні наслідки, економічні та геополітичні процеси. Тому аналіз медійного фреймування є важливим для розуміння того, як у світі інтерпретують війну і як це впливає на формування суспільної думки.

Концепт «війна» є потужним і багатогранним конструктом у сучасному медійному дискурсі, що відображає не лише події збройного конфлікту, а й пов'язані з ним ідеологічні, моральні та емоційні аспекти. У контексті російсько-української війни

це поняття по-різному трактується у медіа різних країн, залежно від конкретних політичних, соціальних та історичних умов кожної нації. Українські медіа відіграють ключову роль у формуванні громадського розуміння геополітичних подій, часто подаючи ці події крізь призму точних лінгвістичних та концептуальних рамок. На основі аналізу концепту «війна» дослідження допоможе виявити комунікативні стратегії, що застосовуються для представлення поняття «війна», включаючи граматичні структури, лексичні вибори та ідеологічні позиції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значна частина праць українських і закордонних дослідників присвячена вивченню способів представлення знань у вигляді когнітивних моделей

(фрейми, схеми, сценарії тощо), які виявляються перспективними з точки зору наближення до вирішення проблеми щодо способів зберігання та організації інформації в людській свідомості. У зв'язку з цим на певному етапі дослідження лексики більш привабливим виявляється сучасний – фреймовий метод аналізу, який набув особливої популярності серед дослідників внаслідок своєї універсальності, яка пояснюється тим, що фрейм є максимально узагальненою і універсальною системою репрезентації різної інформації. Фрейм передбачає визначення його конкретної структури та змістовного наповнення суперординатних вузлів самим дослідником, що теж свідчить на користь його універсальності та привабливості як методу дослідження.

Серед останніх досліджень українських вчених варто відзначити публікацію О. Гудошник та І. Бучарської, які вивчали сучасні теорії медіаізації війни та дискурсивні практики аналізу медіа, послуговуючись даними міжнародних наукометричних баз [2]. На основі проведеного аналізу вчені підсумовують, що сьогодні відчутні зміни у фреймінгу, адже медіа змістили фокус із питань, пов'язаних із причинами війни або заклик до припинення війни, на перебіг театру військових подій, таким чином змінивши й основну стратегію медіадискурсу: «автори медіатекстів спонукають аудиторію відчувати, думати, але не діяти» [2]. Дослідник М. Бенабід вивчав комунікативні стратегії та вплив медіа на Russia-Ukraine Conflict Policy Cente [7, с. 2].

Українська дослідниця Ж. Петровська порівнює пострадянський і західний досвіди фреймінгу [4, с. 175], а Л. Степаненко обґрунтовує доцільність і важливість здійснення фреймового аналізу для визначення явних і прихованих комунікативних стратегій в сучасній журналістиці [5]. В. Кулик досліджував особливості західних інтерпретацій російсько-української війни, здійснивши короткий огляд наукових та експертно-аналітичних праць [11, с. 64–65].

Учені Г. Пташек, В. Юськів та С. Хомич здійснили фреймовий аналіз висвітлення конфлікту в російських та українських новинних агентствах у Telegram під час російського вторгнення в Україну на синхронному зрізі текстів 2022 року [13, с. 45], а І. Бойко апробував конструкціоністський підхід до фреймінгу [1, с. 150]. Дослідниця стратегічних комунікацій Ю. Нагорна на основі фреймінгу новинного теледискурсу приходять до висновку, що «фреймінг сьогодні став засобом, завдяки якому медійники можуть інформувати

аудиторію та впливати на неї. Апелювання до емоцій глядачів за допомогою «рамкування» інформації у порядку денному дозволяє журналістам створити модель індивідуальної подачі матеріалу» [3, с. 210]. Наявні праці українських і закордонних вчених є суттєвим внеском у дослідження методології фреймінгу, однак відчувається брак праць на основі фреймового аналізу сучасного воєнного медіадискурсу чи зіставного аналізу типових фреймів навколо концепту «російсько-українська війна» в окремих медійних виданнях. Це зумовило обрання нашого ракурсу дослідження й визначило актуальність тематики.

Постановка завдання. Метою нашого дослідження став системний аналіз медійних фреймів, які використовуються у висвітленні війни Росії проти України у воєнному дискурсі онлайн-медіа «Leopolis.news», «Online.UA» та «Сумський канал» за 2022–2026 роки. Саме ці видання стали матеріальною базою фреймового дослідження, на основі якої було визначено ближню і дальню периферію концепту «російсько-українська війна», здійснено порівняльний аналіз типових фреймів у 2022 та 2026 роках, на основі яких формується суспільне уявлення про війну в свідомості світової спільноти в цілому й українського соціуму зокрема.

У дослідженні застосовано комплекс взаємоповноважливих методів, що забезпечують системний аналіз медійного дискурсу: описовий метод використано для узагальнення мовних і змістових особливостей висвітлення війни; метод вибірки – для формування репрезентативного корпусу публікацій українських онлайн-медіа («Leopolis.news», «Online.UA», «Сумський канал») за 2022–2026 рр. за критеріями тематичної релевантності та хронологічних меж; ключовим став метод фреймового аналізу, який дозволив виявити домінантні моделі інтерпретації війни та реконструювати семантичні компоненти концепту «війна»; контент-аналіз застосовано для кількісного визначення частотності ключових лексем і фреймів та простеження їх динаміки; порівняльний метод – для зіставлення ближньої та дальньої периферії концепту у 2022 і 2026 роках; елементи дискурс-аналізу дали змогу інтерпретувати ідеологічні, етичні та соціальні смисли медійних текстів і з'ясувати, як вони формують суспільне сприйняття війни та впливають на її оцінку.

Виклад основного матеріалу. Теорія фреймів у лінгвістиці має свою історію. Вперше термін «фрейм» був введений співзасновником Лабораторії штучного інтелекту в Массачусетському

технологічному інституті, автором деяких публікацій на тему штучного інтелекту та філософії М. Мінським під час проведення досліджень зі штучного інтелекту. Фрейм у розумінні М. Мінського постає у вигляді мережі, яка складається з вузлів та зв'язків між ними [12]. Верхні вузли мережі (суперординатні) утворені поняттями, що незмінно справедливі стосовно передбачуваної ситуації, тому вони завжди чітко визначені. Вузли, що розташовані на нижніх рівнях (субординатні), мають безліч вершин-терміналів («слотів»), які заповнюються конкретними даними на основі відомої ситуації.

Ч. Філлмор розглядає фрейм як відмінювальну рамку, як структуру свідомості, яка відображає мовну свідомість мовця; як систему вибору мовних засобів, пов'язаних із поняттям «сцена» і представлених як набір понять та категоризація досвіду [9]. Т. А. ван Дейк дотримується в трактуванні фрейму точки зору М. Мінського, вважаючи, що «знання організовані в концептуальні системи», які «можна описувати в термінах фреймів» [14]. Але Т. А. ван Дейк, на відміну від Ч. Філлмора, не вважає фрейм структурою, яка може розкрити зв'язок між текстами та їхнім розумінням, оскільки він містить у собі узагальнену, а не специфічну інформацію про стереотипну, тобто не конкретну ситуацію. Він дотримується думки, що фрейми відірвані від контексту, вони є елементами соціальної пам'яті, що містять основну, типову та потенційно можливу інформацію, яка асоціюється з тим чи іншим концептом [14, с. 125]. Дослідник Е. Гофман трактує фрейм як так звані «аналітичні ліси», завдяки яким ми досягаємо власний досвід. Фрейми можна ідентифікувати в рамках ситуацій. Вони перебувають у підпорядкованому зв'язку з певними принципами, що відображають соціальні події та регулюють участь у них людини [10, с. 130–131]. Концепція Дж. Андора вирішує питання про місце фреймів: з одного боку, вони займають проміжне положення між сценаріями та сценами, а з іншого – між сценаріями та природною мовою. Фрейми знаходять застосування в процесі природномовленневої комунікації, використовуючи при цьому знання, закладені в сценах і сценаріях [6]. Відповідно до теорії фреймінгу Р. Ентмана, фрейми функціонують як засіб селекції та акцентуації окремих аспектів реальності, що визначає спосіб їх інтерпретації. На його погляд, «фреймування означає відбір певних аспектів сприйнятої реальності та надання їм більшої помітності в комунікативному тексті» [8, с. 56].

Аналізуючи медійне висвітлення війни росії проти України в онлайн-медіа, варто підкреслити, що сучасний медійний дискурс не лише відображає події, але й активно конструє їх інтерпретацію, оскільки саме через механізми фреймінгу формується когнітивна модель сприйняття війни у свідомості аудиторії, зокрема українського суспільства. Фреймовий аналіз полягає у визначенні ядра й периферії концепту «війна» на основі українського медіадискурсу. Концепція новинних рамок («news frames»), що надзвичайно популярна в сучасному медіадискурсі передбачає, що фрейми створюються журналістами за допомогою ключових слів, метафор, концепцій, символів та візуальних образів, формуючи в такий спосіб рецепцію певної події, яка вже знайома аудиторії на основі пресупозитивних знань, тобто з попереднього досвіду.

Український воєнний медіадискурс конструє концепт «російсько-українська війна» не просто як серію військових дій, а як складне, динамічне та морально заряджене явище, що вимагає ідеологічних та гуманітарних відповідей. Завдяки цим лінгвістичним механізмам поняття «війна» не лише описується, а й активно фреймується, керуючи суспільним сприйняттям та формуючи відповідний наратив. На основі маніпуляцій на рівні синтаксису, словосполучень та концептуального фреймінгу медіадискурс конструє наратив війни, що відображає її складність та тривалий характер, підкреслюючи як її безпосередні, так і довгострокові наслідки.

У межах дослідження було встановлено, що семантичне ядро концепту «війна» в українському медіадискурсі є інваріантним і включає такі фрейми, як «організоване ведення бойових дій», «постачання зброї», «героїзація військових», «гуманітарна катастрофа», «соціальні виклики», «економічні виклики», «міжнародна консолідація і підтримка», «мирні переговори», «робота ППО», «військова авіація», «стратегія і тактика ведення бойових дій», «Україна – щит Європи», що підтверджує універсальний характер цього концепту незалежно від часових і дискурсивних змін.

В онлайн-медіа «Leopolis.news» дискурс війни зосереджується на її гуманітарних, геополітичних та етичних аспектах, часто подаючи конфлікт як боротьбу між авторитаризмом і демократією. Натомість медіа «Online.UA» пропонує більш політичну та стратегічну перспективу війни, наголошуючи на питаннях суверенітету, національної безпеки та ширших наслідків конфлікту для міжнародних відносин.

Попередній аналіз концепту «війна» в онлайн-медіа «Сумський канал» виявляє кілька фреймових моделей, у межах яких це слово часто оточене мережею лексем і фраз, що формують уявлення про її інтенсивність, визначають масштаб і викликають певні емоційні реакції.

Примітно, що слово «війна» часто модифікується прикметниками, які підкреслюють її серйозність, геополітичні наслідки та етичні аспекти. Прикладами можуть бути такі терміни, як *«повномасштабний»*, *«глобальний»* та *«екзистенційний»*, кожен з яких слугує для окреслення війни не лише як військового конфлікту, але як явища з далекосяжними наслідками. Варто відзначити, що фрейм «екзистенційна війна» був більш актуальним у 2022 році і менш помітним у 2026 році. Автори новинних статей «Сумського каналу» часто використовують іменникові фрази, що узагальнюють вплив війни у глобальному масштабі. Такі фрази, як *«ядерна ескалація, геополітичні зрушення та міжнародна нестабільність»*, з'являються регулярно, вписуючи війну в контекст ширших структурних змін у міжнародних відносинах. Ці фрази слугують лексичними орієнтирами, що ведуть читачів до концептуалізації «війни» як явища, яке за своєю природою є руйнівним, здатним дестабілізувати глобальні коаліції та змінити хід світової політики.

Автори політичних статей часто висвітлюють причинно-наслідкові зв'язки між війною та різними геополітичними явищами. Наприклад, у таких фразах, як *«війна підживлює політичний екстремізм і прискорила економічний спад»*, «війна» подається як активний чинник, що спричиняє низку негативних наслідків. Ці конструкції підтверджують уявлення про те, що війна є каталізатором нестабільності, поширюючи її наслідки за межі безпосереднього театру військових дій. Такі каузативні рамки підкреслюють дію, яку приписують «війні» у медійному дискурсі, позиціонуючи її як автономну силу, що діє незалежно від людського контролю.

Онлайн-медіа «Leopolis.news» часто використовує «війну» у складі складних лексичних одиниць, де вона виконує функцію кореневої морфеми («воєноцентричний», «воєно зумовлений»). Ці слова виконують подвійну функцію, оскільки ущільнюють складні ідеї в окремі лексичні одиниці, сприяючи ефективній комунікації, та викликають конкретні емоційні й етичні реакції.

Досить негативний тон в аналізованому медіадискурсі створюється завдяки постійному поєднанню концепту «війна» з такими словами, як

«спустошення, страждання, ескалація». За допомогою такого послідовного фреймінгу онлайн-медіа «Leopolis.news» підкріплює уявлення про війну як про повну катастрофу, позбавлену будь-яких позитивних рис і визначену виключно її руйнівним впливом. Такий вибір лексики відображає критичну точку зору авторів щодо наслідків війни для регіональної стабільності та світового порядку. Крім того, аналіз граматичних конструкцій виявляє перевагу умовних та гіпотетичних конструкцій під час обговорення потенційних наслідків війни. Домінантними є такі фрази, як «якщо війна триватиме» або «якщо війна загостриться», що підкреслює невизначеність та непередбачуваність, пов'язані з конфліктом. Ці умовні конструкції слугують для відображення непевності результатів війни, акцентуючи на потенційній ескалації та далекосяжних наслідках, які можуть статися.

Проведений фреймінг показує, що фрейми ближньої периферії концепту «російсько-українська війна» залишаються стабільними, проте зазнають значних змін: медійний дискурс еволюціонує від емоційно-гуманітарного до раціонально-геополітичного, відображаючи адаптацію медіа до тривалого характеру війни та зміну способів її інтерпретації. Найчастіше війна висвітлюється через фрейми військових дій, людських втрат і геополітичного протистояння, тоді як економічні аспекти та міжнародна допомога з'являються рідше. З часом медійні наративи трансформуються: від опису бойових дій і гуманітарної кризи до ширшого геополітичного та економічного контексту. У ході дослідження було виявлено, що для аналізованих онлайн-видань у 2022 році характерним є часте підкреслення гуманітарного та глобального підтексту, висвітлення концепту «війна» в контексті протиставлення демократичних цінностей та авторитаризму, тоді як у 2026 році домінують фрейми геополітичного та стратегічного смислового навантаження («міжнародна коаліція», «міжнародна підтримка», «міжнародні відносини зі США», «переговори і переговорні позиції»).

У матеріалах 2025–2026 року концепт «російсько-українська війна» часто описують атрибутами *«насильницька»*, *«руйнівна»*, *«кровопролитна»*, *«трагічна»*, причому кожний з цих прикметників сприяє формуванню певного уявлення про війни. Наприклад, прикметник «насильницька» має не лише відтінок фізичного насильства, а й морального засудження, подаючи війну як руйнівну й обтяжливу. Вживання слова *«руйнівна»* підсилює відчуття незворотної шкоди,

вказуючи на те, що наслідки війни є матеріальними та глибоко руйнівними як для суспільства, так і для інфраструктури (фрейм «обстріли й руйнування українських електростанцій»). Прикметник *«кровопролитна»* підкреслює людські втрати війни, зосереджуючись на загиблих і поранених, тоді як *«трагічна»* передає емоційне, моральне судження, висвітлюючи непотрібні та запобіжні страждання, пов'язані з нею. Ці прикметники не просто описують досліджуваний концепт, вони формують емоційні та ідеологічні виміри війни, роблячи її не просто подією, а катастрофою, обтяженою етичним змістом.

У цьому контексті часто зустрічаються фрейми «війна як злочин проти українців і людства в цілому», «війна як злочин проти екосистеми», «поводження із українськими військовополоненими», «обміни військовополоненими», «війна як порушення базових конституційних прав і свобод», що підкреслює етичні та правові порушення, пов'язані зі збройним конфліктом. Тут війна є не просто геополітичною подією, а глибоким моральним провалом, що вимагає міжнародної відповідальності. Фрейми «ризик поширення чи перенесення війни до Європи» і «ескалація, ядерна ескалація» передають ідею, що війна не є статичною подією, а динамічною, що здатна вийти із-під контролю сторін, розширюватись і посилюватись. Таким чином, війна концептуалізується як мінливе, невизначене явище, а потенціал ескалації постійно подається як загроза, що насувається. Ця невизначеність не тільки сприяє відчуттю небезпеки, але й відображає ширші геополітичні інтереси, де наслідки війни все ще розгортаються і залишаються відкритими для значних змін у напрямку.

Детальний фреймінг українського медійного дискурсу виявив такі спільні фрейми для трьох онлайн-медіа («Leopolis.news», «Online.ua» та «Сумський канал»), які репрезентують війну через різні когнітивні моделі:

1. *«Війна як смерть і людські втрати»*. На початковому етапі війни домінує фрейм людських втрат, який, оскільки апелює до емоційної сфери, формує уявлення про війну як гуманітарну катастрофу, а основний акцент зосереджено на жертвах серед цивільного населення, зокрема дітей (*«Унаслідок ракетного удару загинули мирні жителі, серед них є діти»* (Online.ua, березень 2022); *«Російські окупанти в ніч на 15 квітня обстріляли Дніпро. Унаслідок удару ... троє людей постраждали»* («Leopolis.news», 15 квітень 2026); *«На Сумщині через ворожі атаки є загиблі та поранені»* («Сумський канал», травень 2022)).

2. *«Затяжна війна», «війна на виснаження», «війна за виживання українського народу»*. Згодом, коли стало очевидно, що війна набуває затяжного характеру, формується фрейм її рутинізації, що проявляється у регулярних інформаційних зведеннях, що репрезентують війну як безперервний процес (наведемо контекст: *«Війна Росії проти України є частиною глобального протистояння із Заходом»* («Online.ua», 2023); *«Україна фактично стала полем боротьби демократичного світу проти агресора»* («Leopolis.news», 2024); *«РФ завдала удар дронами по житлових будинках у Львові. Влучання зафіксовані у центрі Львова і на Сихові»* («Leopolis.news», 2026); *«За добу – понад 100 боїв... ворог активно застосовував авіацію»* («Leopolis.news», 2026); *«Підтримка Росії з боку окремих країн формує нову вісь міжнародної напруги»* («Сумський канал», 2024).

3. *«Війна як геополітична стратегія», «партнери росії – вісь зла»*. Поступово медійний дискурс зміщується у бік геополітичного осмислення ролі України в геополітичному вимірі, у межах якого війна інтерпретується як елемент міжнародного протистояння (*«За попередньою інформацією, постраждала спадщина ЮНЕСКО», «Спадщина Львова належить не лише одній нації. Це частина спільної історії Європи»*) («Leopolis.news», 2026); *«Війна Росії проти України є частиною глобального протистояння із Заходом»* («Online.ua», 2023); *«Україна фактично стала полем боротьби демократичного світу проти агресора»* («Leopolis.news», 2024); *«Підтримка Росії з боку окремих країн формує нову вісь міжнародної напруги»* («Сумський канал», 2024).

4. *«Війна як економічне виснаження», «економіка війни»*. У 2026 році зростає значення економічного фрейму, що пов'язано з довготривалими наслідками війни і репрезентацією війни як чинника економічної трансформації (*«Внаслідок обстрілів пошкоджено об'єкти критичної інфраструктури»* («Online.ua», 2026); *«Російські атаки призвели до значних втрат у житловому фонді та енергетичному секторі»* («Сумський канал», 2025); *«Війна суттєво впливає на економіку країни та рівень життя населення»* («Online.ua», 2024); *«Бюджет України дедалі більше орієнтований на оборонні потреби»* («Leopolis.news», 2025); *«Підприємства Сумщини працюють в умовах постійних ризиків»* («Сумський канал», 2025).

5. *«Україна – щит Європи»*. Розширення конфлікту до глобального рівня зумовлює появу фрейму міжнародної безпеки, що демонструє інтеграцію війни у ширший безпековий контекст

Приблизна частотність й основні функції фреймів воєнного медіадискурсу у 2026 році

Фрейми	Відносна частотність (%)	Основні функції
Ракетна загроза та обстріли	30%	інформативна, тривожна, актуалізація безпеки
Ефективність ППО	20%	компенсаторна, стабілізаційна, заспокійлива
Героїзація ЗСУ	18%	аксіологічна, мотиваційна, ідентифікаційна
Жертви та гуманітарні наслідки	17%	емотивна, гуманістична, мобілізація співчуття
Міжнародна підтримка України	15%	легітимізаційна, інтегративна, перспективна

(«Україна фактично стала полем боротьби демократичного світу проти агресора» («Leopolis.news», 2024); «Україна захищає не лише себе, а й усю Європу від російської агресії» («Online.ua», 2024); «Безпека Європи значною мірою залежить від стійкості України» («Leopolis.news», 2025); «Сумщина як прикордонний регіон відіграє важливу роль у стримуванні агресора» («Сумський канал», 2024).

Розглянемо динаміку периферії концепту «російсько-українська війна» на синхронному зрізі 2022 і 2026 років з метою виявлення тенденцій її зміни. У статтях за 2022 рік ближня периферія характеризується домінуванням гуманітарно-емоційних компонентів, що пов'язано з початковим шоком від війни, теми смерті, руйнування та страждання (фрейми «війна як смерть», «війна забирає дитинство», «війна як гуманітарна катастрофа», «війна – злочин проти людства і проти людяності» та інші). Натомість у 2026 році ближня периферія модифікується і більш частотними стають такі фрейми: «постачання зброї», «героїзація військових», «гуманітарна катастрофа», «соціальні виклики», «економічні виклики», «міжнародна консолідація і підтримка», «мирні переговори», «робота ППО», «військова авіація», «стратегія і тактика ведення бойових дій», «Україна – щит Європи».

Здійснивши частотний аналіз фреймів воєнного медіадискурсу на синхронному зрізі 2026 році, можемо спостерігати тенденцію до змін, адже найчастотнішими стають фрейми «Ракетна загроза та обстріли», «Ефективність ППО», «Героїзація ЗСУ», «Жертви та гуманітарні наслідки», «Міжнародна підтримка України» (табл. 1).

Таблиця ілюструє структурну організацію воєнного медіадискурсу та дозволяє візуально простежити домінування певних смислових моделей у новинному контенті. Як бачимо, фрейми «героїзація ЗСУ» (18%) та «жертви і гуманітарні

наслідки війни» (17%) представлені майже рівною мірою, що свідчить про баланс між аксіологічною та емотивною складовими медіадискурсу. Найменший сектор діаграми припадає на фрейм «міжнародна підтримка України» (15%), однак його значущість визначається не частотністю, а стратегічною функцією легітимації та інтеграції України у глобальний контекст.

Висновки. Фреймовий метод є важливим для дослідження семантики слова, оскільки він дозволяє простежити та визначити співвідношення мовних і немовних знань, концептуальної та лексико-семантичної інформації. Застосування фреймового методу для аналізу медіадискурсу є плідним, оскільки він дозволить виявити нові аспекти суспільної думки і свідомості. Наш фактичний матеріал довів значущість репрезентацій фрейму «війна» для українських онлайн-медіа. Фреймовий аналіз воєнного дискурсу показав, що медіа найчастіше висвітлюють війну росії проти України через фрейми людських втрат, тривалого перебігу конфлікту, геополітичного протистояння та економічних наслідків і мирних переговорів. Спочатку увага зосереджувалася на бойових діях і гуманітарній кризі, пізніше – на міжнародній допомозі, санкціях та стратегічних питаннях. Фрейм «війна» у пресі виступає на перетині кількох семантичних площин – етичного, правового та соціального вимірів, адже він зачіпає моральну оцінку дій, міжнародне право та структуру суспільних відносин. Фреймова структура воєнного медіадискурсу характеризується поєднанням інформативних, емоційних та аксіологічних компонентів, що забезпечує комплексний вплив на аудиторію: від повідомлення про події до формування ціннісних орієнтацій і соціальних настанов. Баланс між фреймами «загрози» і «захисту», а також між негативною і позитивною інформацією є ключовим механізмом медіаконструювання воєнної реальності.

Список літератури:

1. Бойко І. І. Медіа як ретранслятор соціальних проблем у конструкціоністському підході до фреймінгу. *Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики*. 2014. № 62. С. 146–156. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/staptp_2014_62_20

2. Гудошник О., Бучарська І. Медіатизація війни у фокусі наукових теорій та аналітичних практик. *Communications and Communicative Technologies*. 2024. Вип. 24. DOI: 10.15421/292409.
3. Нагорна Ю. О. Фреймінг у сучасному регіональному новинному теледискурсі. *Обрії друкарства*, 2024. 1(15), 202–212. DOI:10.20535/2522-1078.2024.1(15).307822
4. Петровська Ж. Ефект фреймінгу: пострадянський та західний досвід. *Вісник Львівського університету. Серія журналістика*. 2018. № 44. С.172–178. URL: <https://publications.lnu.edu.ua/bulletins/index.php/journalism/article/viewFile/9366/9317>
5. Степаненко Л. Журналістика за фреймом. URL: <http://fj.onu.edu.ua/zhurnalistyka-za-frejmom-iak-namu-manip/>
6. Andor J. On the psychological relevance of frames. *Quaderni di semantica*, 1985. Vol. VI, no. 2. P. 212–221.
7. Benabid M. Communication Strategies and Media Influence in the Russia-Ukraine Conflict Policy Center. *Policy Brief*, 2022. 25, 1–7. URL: https://www.policycenter.ma/sites/default/files/2022-04/PB_2522_Benabid%20EN.pdf
8. Entman R. Framing: Toward Clarification of a Fractured Paradigm. *Journal of Communication*. 1993. 43(4). 51–58. DOI:10.1111/j.1460-2466.1993.tb01304.x
9. Fillmore Ch.J. An Alternative to checklist theories of meaning. *BSL*. 1975. Vol.1. P. 123–131. DOI: B10.3765/bls.v1i0.2315
10. Goffman E. Frame analysis: An essay on the organisation of experience. N.Y.: Northeastern, 1974. 600 P. URL: https://www.academia.edu/9520207/Frame_Analysis_pp_1_40
11. Kulyk V. War of memories in the Ukrainian media: Diversity of identities, political confrontation, and production technologies. *Memory, Conflict and New Media*. 2013. 63–81. URL: <https://www.taylorfrancis.com/chapters/edit/10.4324/9780203083635-6/war-memories-ukrainian-media-volodymyr-kulyk>
12. Minsky M. A Framework for Representing Knowledge. MIT-AI Laboratory Memo 306, June, 1974. URL: <https://courses.media.mit.edu/2004spring/mas966/Minsky%201974%20Framework%20for%20knowledge.pdf>
13. Ptaszek G., Yuskiv B., Khomych S. War on frames: Text mining of conflict in Russian and Ukrainian news agency coverage on Telegram during the Russian invasion of Ukraine in 2022. *Media, War & Conflict*. 2024.17(1). 41–61. DOI: 10.1177/17506352231166327.
14. Teun A. van Dijk. News as Discourse. Hillsdale, New Jersey, 1988. URL: <https://discourses.org/wp-content/uploads/2022/06/Teun-A.-van-Dijk-1988-News-As-Discourse.pdf>

Urmanets I. M. FRAMING IN THE MILITARY DISCOURSE OF THE ONLINE MEDIA OUTLETS “LEOPOLIS.NEWS”, “ONLINE.UA” AND “SUMY CHANNEL”

This article is devoted to a systematic analysis of the media frames used in the coverage of Russia's war against Ukraine within the domestic war-related media discourse. The study was conducted using news articles from the online media outlets 'Leopolis.news', 'Online.UA' and 'Sumy Channel' from 2022 to 2026. The author of the article identified the immediate and extended periphery of the concept of the 'Russian-Ukrainian war' and carried out a comparative analysis of typical frames in 2022 and 2026, on the basis of which public perceptions of the war are formed in the consciousness of the global community and Ukrainian society in particular. The relevance of the study stems from the fact that the framing of media discourse helps to identify the communicative strategies used to represent the concept of 'war', including grammatical structures, lexical choices and ideological positions. The article employs a range of methods: the descriptive method, the sampling method, and the frame analysis method, which enabled the reconstruction of the semantic components (frames) of the concept of the 'Russian-Ukrainian war'; the content analysis method; and the comparative method.

The study found that the semantic core of the concept of 'war' in Ukrainian media discourse is invariant and includes such frames as 'organised warfare', 'arms supplies', 'glorification of the military', 'humanitarian disaster', 'social challenges', 'economic challenges', 'international consolidation and support', 'peace negotiations', 'air defence operations', 'military aviation', 'strategy and tactics of warfare', and 'Ukraine – the shield of Europe', which confirms the universal nature of this concept regardless of temporal and discursive changes. The authors of articles in the analysed online publications highlight the cause-and-effect relationships between the war and various geopolitical phenomena, confirming the view that the war is a catalyst for instability, and that its consequences extend beyond the immediate theatre of military operations. Such a causal framework positions the concept of the 'Russian-Ukrainian war' as an autonomous force operating independently of human control.

Keywords: frame analysis, frame, wartime media discourse, strategic, communication, online media, narrative, framing, shaping public opinion.

Дата першого надходження статті до видання: 23.04.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 11.05.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 30.05.2026